

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Virtute ac Sacrameto Pœnitentiæ

Bosco, Jean a

Lovanii, 1670

Concl. II. Secluso præcepto Divino Confessionis, Ecclesia numquam attentasset imponere Confessionem, ad quam de facto fidelis obligantur singulis annis. Forte nec imponere potuisset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73393)

institutum esse intellexerat; sed ut præceptum (divinum) Confessionis ab omnibus & singulis, cum ad annos discretions pervenissent, impleatur.

Consonat Doctor Subtilis 4. dist. 17. n. 24. De tertio articulo dico, quod Ecclesia præceptum istud (divinum Confessionis) quantum ad aliqua prædictorum non specificavit, & quantum ad aliqua specificavit. Præcepta autem specificatio huius præcepti invenitur in illo capitulo extra de Penit. & Remiss. Omnis utriusque sexus. Et infra n. 28. Quoad, Quando, Ecclesia determinavit præceptum (divinum Confessionis) scilicet semel in anno. Non ait Scotus: Ecclesia præcepit Confessionem, sed, determinavit præceptum, scilicet divinum.

Et ideo Durandus supra q. 8. Quòd, inquit, aliquis dicat peccatum suum occultum coram Sacerdote, qui illud habet celare, nulla lex purè humana potest præcipere. Non negat Confessionem esse præceptam singulis annis; sed negat esse præceptam per legem purè humanam, quia videlicet, & erit

CONCLUSIO II.

Secluso præcepto Divino Confessionis, Ecclesia numquam attentasset imponere Confessionem, ad quam de facto fideles obligantur singulis annis. Fortè nec imponere potuisset.

Communitè & verissimè dicitur: Si Christus non instituisset Sacramentum Penitentiae, Ecclesia non potuisset præcipere Confessionem, qualis de facto præcipitur, id est, omnium peccatorum mortalium, etiamsi occultissima illa sint; non ideo tantùm, quia Ecclesia caret potestate in actus internos; hoc enim fortè falsum est, sed quia Ecclesia non potest præcipere rem nimis difficilem, qualis esset Confessio omnium peccatorum mortalium, absque effectu remissionis peccatorum, & sanctificationis, ac renovationis interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae & donorum. Unde tunc illud præceptum cederet in destructionem, & non in ædificationem; cum tamen Ecclesiae tantùm sit data potestas legislativa in ædificationem; nam finis legis est bonum commune, cui opponitur communis transgressio legis, quæ nata est sequi, quando actus est nimis difficilis, id est, superans communiter fragilitatem humanam.

Profectò etiam nunc, non obstante vi & efficacia huius Sacramenti, quæ est Reconciliatio cum Deo, quam interdum in viris piis, & cum

devotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientia pax ac serenitas, cum vehementi spiritus consolatione consequi solet (inquit Trid. sess. 14. c. 3.) experientia comprobatur, quàm multi (proh dolor) inveniantur, qui ex verecundia non adimpleant præceptum divinum Confessionis; quòd plures essent, qui verecundarentur dicere sua peccata occulta, si non foret institutum Sacramentum? Putas quia hodie fideles obedirent Ecclesiae, si præciperet, ut omnes manifestarent sua peccata, etiam occultissima, alicui sæculari, non quidem ad vindictam sed solum ad emendationem? Non est credibile, quòd vel unus ex 100. illud præceptum observaret.

Ex quo confestim cognoscitur ratio Conclusionis; nam licet institutio Sacramenti, per consequens effectus gratiae & remissionis peccatorum plurimum allevient onus Confessionis; equidem plurimis tam grave adhuc permanet, ut nisi scirent, Deum præcepisse Confessionem, neque se aliter posse recipere remissionem peccatorum, nullatenus vellent explicare Sacerdotibus, estò strictissimo sigillo obligatis, omnia sua peccata, etiam occultissima.

Quod probè intelligens Scotus 4. dist. 17. n. 9. inquit: Si tertium membrum teneatur, scilicet quòd Confessio non cadit nisi sub præcepto Ecclesiae, non potest faciliter improbari, nisi quia vel Ecclesia non attentasset tam arduum præceptum imponere omnibus Christianis, nisi esset præceptum divinum; vel quia non invenitur, ubi ab Ecclesia imponatur istud præceptum; quin ante hoc Sancti reputarent, hoc præceptum de Confessione obligare. Ubi sub disjunctione insinuat nimiam difficultatem præcepti Ecclesiastici, secluso præcepto divino, ut propterea Ecclesia non attentasset, quòd jam attentavit; quidquid sit de absoluta potentia præcipiendi, quam ibi neque negat, neque affirmat.

Quæris à me, quid ego sentiam? Resp. cum Lugone disp. 15. n. 91. Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis de facto præcipitur, videlicet omnium omnino mortalium, propter difficultatem, quam secum affert; sicuti non potuit præcipere statum Religiosum, quem Christus voluit esse liberum, propter suam difficultatem, non obstante maximà utilitate illius status. Lugonem sequitur Arriaga disp. 52. n. 3. amplius dicens, Ecclesiam non habere potestatem præcipiendi Confessionem, vel unius tantùm peccati mortalis.

Opposita sententia est Suarii disp. 35. sect. 1. n. 18. Vasquez q. 90. a. 1. dub. 4. n. 44. Ratio Suarii est; quia receptio huius Sacramenti non est materia excedens facultatem Ecclesiae; & alioquin ejus usus est valde conveniens Ecclesiae; ergo non est cur Ecclesia non possit ponere tale præceptum.

Proba-

15. Probatio Conclusio nis,

quam in 2. sinuat Scotus

16. Sentit Auct. cum Lugone, Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis hodie præcipitur.

Arriaga

17. Oppositum docent Suarez & Vasquez.

Ratio Suarez

Probat Antecedens; quia si excederet, vel id esset, quia Confessio versatur circa actus internos, & hoc non; nam Confessio, quae praecipitur, est actus externus; & quamvis requirat aliquem actum interiorem, nempe Contritionem vel Attritionem, non excedit Ecclesiae potestatem, praecipere simul cum exteriore actu interiore, ad illum necessarium.

Et eadem est ratio de peccatis merè internis, quae sunt materia circa quam Confessio nis; quia illa non ratione sui, sed ratione alterius exterioris actus pertinent aliquo modo ad tale praecipitur. Sicut posset Ecclesia praecipere, publicè oratione petere à Deo internam iustitiam seu penitentiam fidelium. Itaque ex hoc capite non videtur praecipitur hoc excedere potestatem Ecclesiasticam.

Non etiam, quia homo se diffamat, quia talis infamia ferè nulla est, vel propter sigillum, vel quia, si prudens sit Confessor, per ipsammet Confessionem legitimam quodammodo tollitur. Ac denique, quia licet hoc existimetur aliquale detrimentum, comparatione fructus quasi nihil est.

Nec denique propter difficultatem; quia saepe Ecclesia praecipit res magis difficiles, si necessariae sint, vel valde utiles; in hoc autem praecipitur semper esset magna utilitas, quia posset difficultas ipsa compensari.

Tandem si haec rationes, vel similes, validae essent, ferè haberent locum in praecipitur annuae Confessionis, ratione cuius saepius obligatur homo ad Confessionem, quam solo iure divino obligatur. Haec ille.

18. Exordior ab ultimo, & noto ly *Fere*, quod sufficit ad hoc, ut non valeat argumentum à praecipitur Confessionis annuae ad praecipitur Confessionis simpliciter. quod enim obligationi praecipitur divini jam contractae, satisfiat paulò antea, vel saepius, quam ex ipso praecipitur divino praecipitur peccator teneatur, non adeò grave onus est; cum solum versetur circa circumstantiam temporis, & non circa substantiam illius oneris. Adde, quòd id fiat, ne forsitan praecipitur divinum defraudetur per subitanam & improvisam mortem.

Itaque quòd aliquando debeamus peccata nostra revelare, hoc opus, hic labor est; quòd autem hoc vel illo tempore, minoris reputatur momenti. Nonne Ecclesia me obligat, ut pluries idem peccatum confitear? Minime; sed, ut quòd semel debebam facere vi praecipitur divini, & eram facturus in fine vitae, omnia peccata totius vitae dicendo uni Confessorio, ea dicam diversis vicibus, hoc anno peccata huius anni, & sequenti sequentis; hoc autem, inquit Arriaga supra n. 4. non habet majorem difficultatem, quam illud primum; quia numquam manifesto peccatum ullum, nisi semel.

Sed ego vix dubito, quin peccatores ma-

jorem inveniant difficultatem in Confessione annua, quam in una Confessione facienda in fine vitae; tum propter iteratum examen conscientiae, & iteratos actus Contritionis vel Attritionis; tum propter frequentiores vercundiam, & praecocem infamiam (si verè infamia est, quae oritur ex Confessione) nam si expectarent usque ad finem vitae, toto tempore vitae ab omnibus haberentur prohi & iusti, cum jam singulis annis à Confessorio existimentur peccatores. Interim illa major difficultas non est tanta, ut, attento periculo nunquam adimplendi praecipitur divinum, & confiderato fructu Sacramenti, extrahatur annuam Confessionem è potestate Ecclesiae.

Quòd addit Suarez, Ecclesiam saepe praecipitur res difficiles; si affirmare, probare est; negare, reprobare est. Assignetur illa res difficilius, quam Ecclesia praecipitur. An foris continentia perpetua, quam praecipitur in iudicis Ordinibus sacris? Aut illa non praecipitur, nisi voluntarie in iudicis.

Planè, inquis; sed neque Confessio praecipitur, nisi voluntarie mortaliter peccatis. Respondeo; disparitatem esse nimiam frequentiam peccantium mortaliter: *Saepe enim & cogitatio humani cordis in malis, proa iam ab adolescentia sua Gen. 8. v. 21. & ideo praecipitur Confessionis voluntarie peccatis potius in laqueum & scandalum cedere, quam in edificationem; secus praecipitur conscientiae, qui non nisi pauci, comparatione hominum saecularium, & non nisi maturè deliberatione, in iudicis Ordinibus sacris. Et idem est de illis, qui profitentur aliquam Religionem, quae statuit, saepius eadem peccata confiteri.*

Graphicè exprimit difficultatem Confessionis Coninck disp. 5. de hoc Sacramento dub. 4. n. 42. Haec, inquit, Confessio (puta omnium omnino peccatorum mortalium) in pluribus casibus multis est valde difficilis, ita ut plurimi eam horreant tamquam mortem, & mallent ferè mori, quam quaedam peccata confiteri, atque vix ullà arte, ac timore inferni proposito, possunt ad Confessionem induci, & inter confitendum sentiunt tales angustias, quales experiuntur capitis supplicio damnati; atque, nisi sit maxima quaedam, ac ferè extrema necessitas, potestas humana non potest rem adeò difficilem praecipitur; ergo cum eo casu (quo videlicet Sacramentum Confessionis esset liberum à praecipitur divino) non esset hic talis necessitas, non posset Ecclesia eam Confessionem praecipitur. Haec quoque Coninck.

Interim fatemur multiplicem utilitatem Confessionis; in qua in primis plurimum extorquet misericordia Dei, qui Confessionem non extorquet more iudicum saeculi, ut confitentur damnet; sed potius instat medicus, ut vulnera

18.

Non valet argumentum à praecipitur Confessionis annuae ad praecipitur Confessionis simpliciter.

Arriaga

patrefacta statim fanet. Deinde per eam Pa-
stores optimè agnoscunt vultum, & morbos
ovium, optimèque eis medentur. Immo re-
dunt hæc utilitas in bonum etiam politicae
Reipublicæ. Multa siquidem, quæ per judicem
in externo foro nunquam emendari potuis-
sent; putà, quia nunquam potuissent sufficien-
ter probari, vel ob aliam causam; nullo nego-
tio per Sacerdotes in foro conscientia emen-
dantur, dum restituuntur ablata, dimituntur
injuriæ, conciliantur paces, dissociantur malè
facta fœdera, aliæque id genus plurima privatim
perficiuntur, ex quibus scandala publica re-
mouentur, & pax ac tranquillitas Reipublicæ
redditur. Demùm utilitas maxima, scilicet
reconciliatio cum Deo.

Fatemur insuper, propter illas utilitates jure
meritissimo Confessionem à Deo esse præcep-
tam; atamen ab alia parte tantam secum ad-
fert difficultatem Confessio omnium peccato-
rum, ut nisi à Deo fuisset præcepta, adeoque
necessaria ad remissionem peccatorum, credi-
bile sit, quòd major pars fidelium resisteret
præcepto Ecclesiæ; quapropter Deus, qui at-
tingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit om-
nia suaviter, Sap. c. 8. v. 1. institutioni Sacra-
menti Pœnitentiæ superaddidit præceptum,
saltem semel in vita illud recipiendi, ut sic for-
titer & suaviter ad illud suscipiendum fideles
inducerentur, alioquin propter infamiam,
quam apprehendunt, planè involuntarii.

Nam quod suprâ dicebat Suarius, talem in-
famiam ferè nullam esse, vel propter sigillum,
vel quia, si prudens sit Confessor, per ipsam
met Confessionem legitimam quodammodo
tollitur, licet à parte rei ita sit, tamen certum
est, in apprehensione hominum rem aliter se
habere, ut docet quotidiana experientia.

Deinde, secundum communem sententiam,
non obligat præceptum divinum Confessionis
(inquit Arriaga suprâ n. 4.) si ego sciam, Con-
fessariũ vel uni tantum alii revelaturum ea pec-
cata; hinc meo judicio argumentor efficacissimè:
Si ex hoc capite, quòd unus alius (quàm Christus
jussit) sciturus sit mea peccata, liberor ego ab
ipso præcepto divino Christi, profectò multò
minùs Ecclesia poterit me obligare suo solo
præcepto, ut vel uni soli (ad quod me Christus
nò obligavit) ego cõfitear mea peccata. Hęc ille.

Respondeo; disparitas est manifesta; quia
scientia unius præter Confessarium, planè in-
utilis est ad finem Sacramenti; scientia autem
ipsius Confessarii prorsus necessaria, & idèd
quamvis Ecclesia, supposito præcepto divino,
possit me obligare ad Confessionem annuam;
equidem excuset ab impletione præcepti,
quando scirem, Confessarium vel uni tantum
alii revelaturum peccatum; non præcisè propter
infamiam, quæ non videtur aliquibus tam
gravis, quando ille unus est vir prudens, qui
ejusmodi notitiã in nullius præjudicium ute-

tur; sed, sicut dixi, quia illa notitiã alterius
à Confessario, planè impertinens est, ut sup-
pono, ad Confessionem.

Sin autem foret necessaria, v. g. notitiã in-
terpretis, putat Lugo, illam non excusare à
præcepto divino in articulo mortis, estò ex-
culet à præcepto Ecclesiastico. Sed de hoc in-
frã, ubi de Confessione per interpretem. Igitur
meo judicio illud argumentum Arriagæ non
est efficacissimum.

Ut nec illud, quod ibidem subjungit n. 5.
Est ferè omnium sententia; Ecclesiam non
posse obligare ad confitendum bis omnia pec-
cata; quia jam cessat obligatio præcepti divini,
& tamen tunc in ea secunda Confessione sunt
omnes illæ utilitates, & ratio Sacramenti, quæ
essent eo tempore in prima Confessione; ergo si
nunc ad secundam obligare non potest; nec
tunc posset ad primam; & ita si nunc me obli-
garet, ut eidem Confessario, cui jam sum con-
fessus, confiterer secundò, non esset ulla occasio
infamiae, cum ille jam sciat ea peccata; ergo &c.

Respondeo; tunc in ea secunda Confessione
non sunt omnes illæ utilitates, quæ essent eo
tempore in prima Confessione. Patet, quia eo
tempore prima Confessio foret necessaria ad
remissionem peccatorum ex opere operato;
foret necessaria Pastoribus ad intimè cogno-
scendum vultus & morbos ovium, eisquè re-
medium adhibendum &c. Numquid etiam se-
cunda Confessio? Constat per primam Con-
fessionem peccata fuisse remissa ex opere opera-
to. Liqueat Pastorem ex prima Confessione po-
tuisse agnoscere vultus & morbos ovium, eisquè
remedium adhibere &c. Ergo major potestas
Ecclesiæ præcipiendi primam Confessionem,
non præceptam jure divino, quàm secundam.

Itaque, meo judicio, efficacissimum argu-
mentum pro sententia, negante potestatem Ec-
clesiæ, præcipiendi Confessionem (secluso præ-
cepto divino) est, difficultas explicandi homi-
nibus occulta sua peccata, ubi alioquin, ad eor-
um remissionem coram Deo, sufficeret sola
Contritio charitate perfecta.

Dices cum Hiquæo 4. dist. 17. n. 82. Ec-
clesia, suppositã institutione Sacramenti, quam-
vis nulla esset necessitas ejus suscipiendi ex præ-
cepto divino, haberet potestatem ordinariam
remittendi peccata; ergo quando videret hoc
esse in utilitatem fidelium, ut propria dispo-
sitioni non permitterentur, aut reverentiæ Sa-
cramenti, ac honori Dei magis expedire judi-
cicaret, posset Confessionem præcipere.

Deinde, cujus est præcipere tempus est pote-
state ordinaria non subordinata, ejusdè est præ-
cipere substantiam actus; cum tempus accesso-
riè ad actum præcipiatur, tamquam ejus circum-
stantia. Unde non video, inquit ille, cur Ec-
clesia non haberet hanc potestatem indirectè sal-
tem; sicut habet potestatem indirectam præci-
piendi temporalia, quando ad finem spiritualem
necessaria sunt. B b b Respon-

Lugo.

24.

Allud argu-
mentum
Arriagæ.

Responso
Auditoris.

Efficacissi-
mum argu-
mentum ju-
dicio Au-
ditoris.

25.

Objectio ex
Hiquæo.

26.
Responsio
ad ultimum.

Respondeo ad ultimum; cuius est præcipere tempus ex potestate ordinaria non subordinata, eisdem est præcipere substantiam actûs, quando hæc substantia, suâ difficultate non superat communiter humanam fragilitatem, concedo totum; quando superat, nego Assumptum, si agitur de potestate legislativa humana. Ex quo festinè cognoscitur, quare Ecclesia possit præcipere circumstantiam temporis, & non substantiam actûs; utputà, quia circumstantia temporis non superat communiter humanam fragilitatem, secùs substantia actûs. An putas, quia Ecclesia possit præcipere, vel saltem indirecè, quælibet temporalia, quando aliquo modo sunt necessaria ad finem supernaturalem? Noli putare, si non vis errare; nam communis regula, de qua in tractatu de Legibus, docet, materiam legis humanæ esse, non quemcumque actum bonum, sed talem, qui suâ difficultate communiter non superat humanam fragilitatem.

27.
Respondeo
ad r. ob
fessionem.

Vides nunc responsionem ad primum argumentum? Fateor, Ecclesia potest statuere, vel mutare in Sacramentorum dispensatione, quæ suscipiuntur utilitati, seu ipsorum Sacramentorum venerationi magis expedire iudicaverit; & ideò posset præcipere susceptionem Sacramenti Confirmationis, & Extremæ Unctionis, tametsi à Deo non sit præcepta, quia cum illa Sacramenta nullam habeant difficultatem, & summam utilitatem, posset Ecclesia iudicare, hic & nunc expedire, ut præcipiantur; at verò Sacramentum Penitentia, estò habeat maximam utilitatem, cum tamen etiam habeat suam difficultatem, & quidem gravissimam in apprehensione multorum fidelium, eius præceptum humanum, ubi alioquin iure divino foret liberum, neque expedit utilitati fidelium, neque ipsius Sacramenti venerationi, cum periculum sit communis non observantia.

28.
Præceptum
Confessionis
annuæ
tantum est
determina-
tio præcepti
divini.

Maneat ergo probabile, secluso præcepto divino, Ecclesiam non potuisse præcipere Confessionem, qualis hodie præcipitur annuæ, adeoque præceptum Confessionis annuæ tantum esse determinationem præcepti divini, semel confitendi in vita; & per consequens à Pontifice posse abrogari, vel immutari validè, quamvis illicitè, nisi existente iustâ causâ; an autem aliquando iustâ causâ futura sit, novit Dominus, cuius oculi, multò plùs lucidiores super solem, infallibili perspicacitate ab æterno intuentur omnia futura contingentia.

Nos scimus, olim ter in anno obligasse præceptum Confessionis, non quidem per se, sed per accidens, ratione Communionis, juxta illud Fabiani Papæ, & refertur de Consec. dist. 2. c. 16. *Esi non frequentius, saltem in anno ter laici homines communicent (nisi fortè quis maioribus quibuslibet criminibus impediatur) in Pascha, videlicet, & Pentecoste, & Natali Domini.* Post-

modum autem frigescente mundo, Ecclesia iudicavit magis expedire, ut, etsi non frequentius, saltem semel in anno, omnis utriusque sexûs fidelis, postquam ad annos discretioris pervenisset, omnia sua peccata proprio Sacerdoti confiteretur, & susciperet reverenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum.

Dubitas quid illa verba significant: *Omni utriusque sexûs fidelis?* Jam edissero.

CONCLUSIO III.

Præceptum Ecclesiasticum annuæ Confessionis obligat omnes & solos, quos obligat præceptum divinum Confessionis.

Ita prædicta verba interpretatur Concilium Trid. sess. 14. c. 5. circa finem ibi: *Neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christiani fideles (id est baptizati) confitentur, quod non divino necessarium & institutum esse intellexerat, sed ut præceptum Confessionis (utique divinum) semel in anno ab omnibus & singulis (supra delictibus seu baptizatis) cum ad annos discretioris pervenissent, impletur.* Ergo illi omnes, & soli obligantur præcepto Ecclesiastico annuæ Confessionis, quibus Ecclesia intelligit iure divino necessarium esse confiteri, id est, illi omnes, & soli, qui in Baptismo, vel post Baptismum mortaliter peccaverunt, sive hoc, sive illo peccato, omnes, inquam, nullo probris excepto.

Quod addo; quia sunt Nonnulli, qui videatur dubitare, an baptizati à fide apostate, utputà Hæretici, obligentur præcepto Ecclesiastico annuæ Confessionis; idque quia in Concilio Lateranensi specificatur *fideles*, similiter in Concilio Trid. loco citato, & can. 8. Accedit quòd Hæretici non observent istam legem, adeoque illis potius sit in destructionem, quam in ædificationem.

Sed hæc parvi sunt momenti; nam in primis Tridentinum, explicans necessitatem præcepti divini, etiam specificat *fideles*, dicens eodem cap. in principio: *Dominus noster Iesus Christus è terris adscensus ad Cælum, subleves suis ipsius vicarios reliquit, tanquam Praefatos & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina referantur, in qua Christi fideles ceciderint.* Extremum nullus propterea dubitat, an hæretici teneantur iure divino Confessionis. Igitur per *fideles*, intelligit Concilium Lateranense hominem baptizatum, quoniam Baptismus est Sacramentum fidei.

Quapropter eximitur ab hoc præcepto homo non baptizatus, quamvis alioquin haberet veram fidem Christi; nec mirum, cum etiam non comprehendatur præcepto divino, utputè carens materia necessaria Confessionis, quæ est peccatum mortale hominis baptizati, ut patet ex dictis sess. 2. concl. 1.